

**Prof. dr Duško Vejnović, redovni profesor
Univerziteta u Banjoj Luci, predsjednik
Evropskog defendologija centra, Banja Luka,
glavni i odgovorni urednik časopisa
*Defendologija i Sociološki diskurs***

TOLERANCIJA, DIJALOG I KULTURA ISPOD CIVILIZACIJSKOG NIVOA

*„Audiatur et altera pars“
(Neka se sasluša i druga strana)*

Obrasci kulturnog dijaloga, demokratije i tolerancije su civilizacijska dostignuća i označavaju etičke zahtjeve za uzdržanost, uvažavanje svih strana, dužnost poštovanja dogovorenih pravila i ideja sa ciljem da su svi ljudi jednaki. Osnovno je pravilo da se ne narušavaju ljudska prava slobode i demokratija, te da se prema drugima ponašamo onako kako želimo da se oni ponašaju prema nama. **Dijalog, tolerancija, kultura i demokratija u BiH su ispod civilizacijskog nivoa.** Da bi se ostvarili dijalog, tolerancija i demokratija neophodna je ravnopravnost svih strana u dogovoru, međusobno uvažavanje i poštovanje, bez optužbi, uslovljavanja i tutorstva sa strane. Za toleranciju je potreban visok nivo svijesti, poštovanja pravde, istine, zakona, dokumenata, procedura i dokaza. Zlatno pravilo tolerancije glasi: **„Živi i pusti druge da žive“!** Nema tolerancije tamo gdje se optužuje isključivo jedna strana i ističe zahtjev za ukidanje njenog entiteta. Do rušenja Berlinskog zida 1989. godine u svijetu je vladala ravnoteža u vojnom, političkom, strategijskom pa čak i na ekonomskom planu. Kada se raspao Varšavski ugovor, došlo je do dominacije NATO pakta u kome su zastupljene zapadne zemlje na čelu sa SAD. To je omogućilo da se u svijetu stvore veliki poremećaji na ekonomskoj, vojnoj, političkoj, kulturnoj i svakoj drugoj sferi. Sada živimo u vremenu, odnosno nevremenu ovog vremena, kada su isprepleteni globalizacijski tokovi uništili mnoga vrijedna i ranije opšteprihvaćena civilizacijska dostignuća. Najviše su stradale male, multietničke zemlje i nacionalne manjine. Tvorcima liberalne i neoliberalne demokratije krenuli su u svoj pustošni i osvajački pohod. Mora se istaći da se prikriveno, sa pozicija sile i moći, ruše tradicionalni politički sistemi, mnogi dosta prihvatljivi i ustaljeni načini privređivanja, poslovanja i razmjene na međunarodnom tržištu i svim drugim nivoima. Osvajači sa imperijalnim pretenzijama, oživjele fašističke, neofašističke, revanšističke ideologije, naročito na

evropskim prostorima, u sprezi sa agresivnom i osvajačkom politikom nekih država nastoje stvoriti unipolaran svijet. Promijenila se taktika kolonijalnih sila pa se one povezuju u čvršće saveze, ekonomski prinuđavaju male i multietničke zemlje na zavisnost, poslušnost i postupanje po diktatu i strogo utvrđenim pravilima, gdje se ne preže od intervencija, ratne prijetnje, ucjena i pritisaka. Miješaju se u izbore, protežiraju pojedince i stranke i njima prihvatljiva rješenja. To postižu putem ofanzivnih obavještajnih organa, medijskim uticajem na nevladina, tzv. slobodna pa čak i vladina glasila. Protežiraju svoj stil življenja, odijevanja, plasiraju svoju muziku, filmsku produkciju, primamljive turističke ponude, otvaraju vrata za obrazovanje mladih kadrova u inostranstvu, zapošljavanje u sekundarnom sektoru i tercijalnim djelatnostima. Preko televizije, radija, društvenih mreža i drugih instrumenata komunikacije nude različite emisije u kojima se veliča zapadni način života, ljudska prava i slobode, egoizam, trka za novcem, nekakva demokratija koja razara sve tradicionalne vrijednosti, neposlušnost, perverzije, upotrebu opijata, izopačene seksualne vrijednosti, superluksuzna auta, hedonizam, zapostavljanje porodice, provodi, odavanje sladunjavim i izopačenim oblicima života u kojima se stvara intelektualna bijeda, nekreativnost i veličanje tuđih i stranih uticaja. Pri tome, putem raznih mreža nevladinih i drugih organizacija, ti protagonisti direktno ili indirektno formiraju svoje ljude, grupe i timove, koji istupaju protiv svog naroda. U većini ovih organizacija su sumnjivi, skloni izdaji, kukavičluku, pljuvanju na svoj narod, njegove pojedince koji su patrioti, iskreni i poštenu. Ovakvih jadova, prodanih duša, paroljubaca, nepoštenih pojedinaca, ulizica, sluga tuđina i dodvorica sve je više i oni odrađuju posao za neke strane obavještajne službe, njihove timove, favorizuju projekte koji su osmišljeni i izrađeni u nekim metropolama i drugim centrima moći. Mnogi naši ljudi zapostavljaju svoj jezik, odriču se tradicije, predanju kosovskog zavjeta i slavni junaka iz buna, ustanaka, ratova i vojevanja za krst časni i slobodu zlatnu. Najočitiiji primjer onih koji su izgubili sve kompase, smisao za istinu i pravdu, stavili se u direktnu službu tuđih interesa i naših okorjelih neprijatelja iz okruženja su opštepoznati javnosti. Oni i njima slični su prevršili svaku mjeru i svom narodu pripisuju izmišljotine, sa strane plasirane laži i podvale, podmeću mu kukavičija jaja samo da bi se domogli većih suma dolara, maraka i evra, a zaboravljaju da se otvoreno svrstavaju u tabor Vuka Brankovića i dobrovoljno pristaju na okupaciju i ropstvo. Sve izdajice i neprijatelji srpskog naroda nepošteno i nečasno zabijaju nož u leđa svome narodu, nanose mu ogromnu štetu i pozivaju na odricanje identiteta, i gubljenja svega po čemu smo bili čuveni i cijenjeni u svijetu. Naš narod dobro kaže: „Ko neće brata za brata, on će tuđina za gospodara“. Opasna je parola: „Srbe na Srbe“. Sve više na Balkan stižu bivši osvajači, imperijalisti

i oni koji su kroz istoriju pokoravali i ponižavali srpski narod, otimali mu teritorije, silom i nametima prevodili ga na drugu vjeru i smanjivali i skrnavili njegovo biološko biće. Izgleda da je došlo vrijeme da je na našim i širim prostorima zastupljeno odricanje od vrijednosti i civilizacijskih dometa prosvjetiteljsko-hrišćanske civilizacije, humanističkih i slobodarskih načela koja su bila smjer i orjentir kretanja čovječanstva u dosadašnjoj istoriji. Postavlja se pitanje: **Kuda ideš nerazumni čovječe?** Sve se to radi uvijeno, prikriveno i u intersu neke pomoći balkanskim narodima, a u pozadini su imperijalni ciljevi, revanšističke tendencije i polaganje nekog legitimnog prava na ove prostore prizivanjem davne istorije, a mi ne možemo i ne smijemo da zaboravimo petovjekovno ropstvo, danak u krvi, i mnoga zla, nečovještva i nedjela. I sada kao da odzvanja eho iz davnih vremena: „Veži konja gdje ti aga kaže“. Ne treba dozvoliti da nas „iz iste rupe zmija dvaput ujede“. Nažalost, svijet je ostao slijep i gluv za pravdu i istinu. I dalje traju sukobi. Stradaju neke arapske zemlje, Balkan se i dalje prekraja, a Kina i Rusija su počele da se organizuju i ujedinjuju, kako bi spremnije dočekale najezdu izazova, rizika i prijetnji. Tu je i Indija koja mora da razmišlja kako da se suprotstavi politici prijetnji. Uzimajući u obzir ekonomsku, moralnu i njima srodne krize, **svijet se nalazi na ivici ratnog požara koji može svakog trenutka da bukne. Zašto...?**